

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

De Sanctorum Festiuitatibus Anni totius, & aliis solemnitatibus - Opvs
Novvum, Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue] Scriptoribus
plenißimum, cum occurentium fidei controuersiam tractatione .... Editio
Qvinta. Nvnc Demvm Integre Svppletæ, Concionibvs Per Octauam Vener.
Sacramenti ...

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

Pars VI. De fructu Eucharistico quid Lutherani, & Caluiniani?

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56262](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56262)

vult, muliercularum & idiotarum abusus fuisse: ideoque demum ab Ecclesia abrogatos. Peruersa veritas est ipsa falsitas. Abrogatus est abusus prisca vsus boni: & hic propter illum: sicut hodie vsus vtriusque speciei propter eiusdem abusum hæreticum: non propter ipsummet per sese licitum, iustum, sanctum.

Item ex laica.

III. Peruetus fuit vsus communionis laicæ: quæ Clericis in pœnam enormis delicti decernebatur; ablata clericali. Nam ante mortem laici vna, clerici vtraque communicabantur. Felix li. 3. Epist. 1. c. 2. Et Conc. Sardic. cap. 2. Nisi malis laicam dicere eam, quæ extra chorum dispensabatur in piebem Communio. Quo in pœnam remittebantur rei Clerici. Nam in choro Clerus Synaxes agebat.

Demum ex conglobatis alijs.

IV. Multa præterea maiorum instituta, nostri propositi luculentissima testimonia. 1. Cuiusmodi sunt vsus Præsanctificationum: quæ apud Græcos per hebdomadam: apud Latinos die Veneris Sancto porrigebantur

2. Afferuatio Sacramenti tempore longissimo, quo tantillæ vini species acceperent.

3. Puberum communicatio: quibus reliquæ communicatis cæteris, diuidebantur.

4. Guttæ instillatio in ora infanrum.

5. Aegrorum sub vna panis communicatio.

6. Eucharistiæ missio in occursum, Romæ Episcopis ad urbem aduentantibus fieri consueta.

7. Quid? Cum vna in Missa plures vno benedici calices haud liceret; nec repetere actionem consecrationis: nec calices libræ vnus pondus excederent: vix capiat potest, quemadmodum vnus orbi sufficere calix quieuerit. Vt ad vnã sæpe fuerit necessario acquiescendum speciem. Neq; hoc difficulter ijs; qui credebant constanter, non modum, sed rem spectari oportere; quæ eadem sub altera, ac sub vtraque confertur.

8. Quot vero, & quanta incommoda secum importaret vtriusq; necessitas? In popu-

lo numerosiore quotusquisq; participare integre mysteria quouisset.

9. Quot non casus, effusiones, aliamque irreuerentiam interuenire necesse fuisset.

10. Male abstemijs: Miseri Nortvvegi, Ruthenique: quibus & vinum deest; & si adit, ex cæli terraque genio mox accescit.

Quare qui rem vnã omnium maxime post Baptismum necessariam instituit; eandem per adiunctum modi præceptum restringere noluit; quo minus abiret in vsu, pro salubritate sua facillimum; pro sanctitate religiosissimum; pro necessitate communem, atque in rerum omnium mutabilitate constantem, in casuum varietate securum.

PARS VI.

De fructu Eucharistico quid Lutherani, & Calviniani?

NEC minor ex vna fructus, quam ex v-
Ntraque manat. Quia Ioan. 6. Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Et 1. Christia-
infra: Non sicut patres vestri manducauerunt nus ex vna
manna, & mortui sunt: Qui manducat hunc specie.
panem, viuet in æternum. Hæc Dominus.
Quæ aduersarij? Ista ex viri optimi Becani
ratiocinatione subiciam meo compendiat
a stylo.

I. Lutherani vnum ac totum fructum esse
volunt iustum: Vt fides nobis exciteretur, aut
confirmetur. 1. At quæ fides? Quæ est fidu-
cia, aiunt, qua quis certo persuasus est, pec-
cata sibi gratuito remissa per merita Christi
iuxta diuinam promissionem 2. Atque huius
causa instituta esse Sacramenta, vt sigilla pro-
missi, quorum aspectu vel vsu dicta suscite-
tur fiducia.

Atqui, inquã, huc vtraque species non est
necessaria: vnaq; præstat idem. Ergo frustra
vigent vtramque. Nam ea fides excitarur vel
auditu verborum, vel aspectu, vel sumptione
Sacramenti. 1. Si auditu, iã sufficit, vna, quia
eadem laici verba audiunt ad vnã sumptam,
quæ ad vtramque.

2. Si

2. Si aspectu solo: ergo vtriusq; sumptio haud necessaria; sed sufficit ostensio ab Sacerdote facta. Neque vel vnam opus sumere: sat est vtramque spectasse. *Dicent: vna excitat vna fidem, vnaq; altera confirmat eandem.* At illa excitata fides per vnam aut est vera iustificans, aut nō est. Si est: ergo iam vere remissa peccata sunt, nec op^o alia remissione: quare nec visione altera alterius speciei. Si non est vera fides ex visu vnus: quid ergo est: aut quid prodest?

3. Sin vero nec auditu, nec visu; sed sumptione vtriusq; fides excitanda erit, cum in hac sint quatuor: primo, actio sumendi: secundo, fides interna sumentis: tertio, species panis ac vini: quarto, corpus & sanguis sub speciebus: quid horum excitationem illam conficiet?

1. *An sumptio?* At hæc vnus vel fit cum fide præuia, ergo eam non excitat: vel excitat subsequenter, ergo & pro remissione sufficientem: sicque altera species est superuacanea. Si insufficientem, ergo mutilam ac mancā.

Itaque sumatur & altera species, excitat & ipsa fidem: Num poterit maiorem, quam altera: cur, & vnde? Si parem, erit vtraque manca; & similis ab vtraque remissio peccatorum. Nisi malint ambabus imperfectis vnam conflare perfectam. At hæc conflatio aliam ipsi incommodorum, absurdorumque nubem constat, & puluere lentissimam & sordidam in qua prorsum nihil videant. 2. *Quid ergo fidem eis excitabit iustificantem?*

2. *An fides interna sumentis?* At sic fides seipsam excitaret, & existeret ante.

3. *An species vtraq; simul?* An res vtraq; corporis & sanguinis? At iam supra docui hanc ipsos habere rem mortuam, ideoque nullam quia diuisam. Proinde & species vtraq; est quoq; vacua. Quam igitur res mortua excitet confirmetq; fidem? Nempe mortua mortuam. Et vero quid poterit species, cum nulla sit vsquam res? Nullus igitur cœnæ est fructus Lutherana?

II. *Caluiniana quis?* Dubia ipsismet hic omnia. 1. *Dubia realis p̄sentia.* Nam hanc Calvinus in 1. Cor. 11. affirmat: *Concludo*, ait *reas*

Bessai tom. 3. De Sanctis.

liter, ut vulgo loquuntur, nobis in cœna dari corpus Christi. Negat idem in confessione de Sacramento. *Quia tamen, ait, Christi corpus finitum est, & cœlo, ut loco continetur: necesse est à nobis tanto locorum intervallo distare, quanto cœlū abest à terra.* Item Plessæus l. 4. de Eucharistia c. 3. negat: Ait autem c. 2.

2. *Dubius est modus manducationis & bibitionis Christi.* 1. Calvinus 4. Inst. cap. 17. §. 5. ait, *Credendo manducari Christi carnem: quia fide noster efficitur, eamque manducationem esse fructum, effectumque fidei dico.* 2. Aliter Plessæus l. 4. cap. 3. *Cibus in sacra cœna, fons in sacro lauacro. Et verob que Christus eodem modo. Christus proinde in sacra cœna non aliter, quam in baptismo suscipiatur, gustatur.* Et quomodo? *Non aliter, ait alibi, quam in verbo Dei, id est, sola fide.*

3. *Dubius & fructus est manducationis.* 1. Nam Calvinus ait, *ibid. tunc sequitur, ut nobis secure spondere audeamus, vitam æternam nostram esse, cuius ipse (Christus) est haeres.* 2. *nec regnum caelorum, quo iam ingressus est, posse magis nobis occidere, quam ipsi.* 3. *Rursum peccatus nostris non posse nos damnari.* At aliter Plessæus l. 4. c. 1. *Sacramenta nostra veteribus quid præstant? Responso in promptu est. Sermonis Prophetici, & apostolici eadem virtus. Christus vtrouique sibi ipse par & similis. Idem de Sacramento vtriusq; populi dicendum. Hem! Quam Iudæo par Christianus? Quem is ex Agno paschali: eundem hic è Sacramento fructum percipit. Vah!*

Ita impij: ita diuersi in istis: at in vtraq; specie postulanda concordēs, & importuni sunt. Cur? An, quod plus sub vtraque, quam vna?

1. At sub neutra ijs Christus præsens est. Et Plessæo tantum in Eucharistia, quantum in Baptismo manducatur. At in hoc sufficit vna mersio: trina nil est necessaria: ergo & in illa species vna satis: altera nil opus est.

2. Imo, cum secundum Calvinistas, omnes fidelium proles contineantur sub fœdere promissæ vitæ æternæ, nil iis opus est baptismi vna, vel trina aspersione: ita nec vna, vel vtraque specie cœnæ. 3. Adde cum prædestinati habeant in seipsis eam fidei certitudinem (vt volunt) quid fructum fidem

T t illam

illam quærunt in Eucharistia, quem habent ante? Vt neutra sit opus speciei. Frustra igitur vtramq; postulant.

At tu, Plestæe, audi iam Augustinum in Psalm. 72. *Sacramento, inquit, non sunt eadem. Quia alia sunt Sacramenta dantia salutem: alia promittentia Saluatorem. Sacramenta noui Testamenti dant salutem Sacramenta veteris Testamenti promiserunt Saluatorem.* Ista Hæretici. Quid nos?

III. Eucharistiæ institutæ finis & fructus est animas viuentium. Deo nutrire, & corroborare per gratiam: non mortuos Deo reuiuificare. Nam ideo dicitur *Cibus, potus, esca, viaticum*: quæ viuentium sunt non mortuorum.

2. Inter corporalem & spiritualem nutritionem hoc interest: quod illa fiat cibo & potu, vt rebus diuersis: hæc re vna, quæ simul sit & cibus & potus. Itaque vt Christus totus sub vna continetur: sic & comeditur ac simul bibitur vna sumptione sub vna specie. Nam in spiritualibus ac Scripturis esurire, sitire, edere, bibere, indifferenter sumuntur. vt Matth. 5. *Beati, qui esuriunt, & sitiunt iustitiam: quoniam ipsi saturabuntur.* Ioann. 6. *Ego sum panis: ita, qui venit ad me, non esuriet: & qui credit in me, non sitiet vnquam.*

3. Iam quid est, quod Brentius in Confess. Witt. abstemijs Communionem licere aiat sub vna: Phil. Melancton lib. de usu Sacram. Ruthenis vino carentibus vti mulla aut medone concedat, cum vtraque, & alij sacrilegos esse clamitent, qui sine specie vini communicarint? Si sub vna communicare sit lege diuina prohibitum, qui audet potestue Brentius vnam abstemijs indulgere? Nec n. homini fas, aut potestas in pure diuino iure dispensandi.

4. Porro quod Ecclesia tempore Gelasij vtramque mandarit, prohibuerit vnam in usu vulgari ob Manichæos: Et contra, tempore Conc. Constantiensis vnam mandarit, vtrâque prohibuerit ob Hussitas: id licite fecit. 1. Quia species iure diuino sunt liberæ relictæ. 2. Quia vtraq; non est de essentia Sacramenti: sed de accidente.

3. Quæ autem non sunt de essentia Sacra-

mèti: nec iure diuino sunt ordinata: in ea potestatem habet Ecclesia. Neq; est vsus rei permanentis, ac per sese subsistentis est de essentia eiusdem: quippe re ipsa posterior, & eam consecutus. Itaq; tam sub vna est totus, q̄ in vtraq; Christus. 4. Quia idem & fructus est. 5. Quia per vnam & Abstemijs, & vino carētib; populis, & effusionum periculis est certius consultum. 6. Quia similiter olim de vna deque trina mersione Baptismi fuit ab Ecclesia dispositum. Trina fuit à Canone 49. Apostolorum mandata, ob negantes Trinitatem hæreticos. Vna longe post in Conc. Toletano 4. Can. 5. fuit, præcepta: ad designandam Vnitatem moris Christi: ob rebaptizatores hæreticos.

PARS VII.

Obiectiones hæreticæ de præcepto Institutionis.

ADuersus iam allata, quædam vrgent alia aduersarij. I. Hussita obtendunt præceptū vtriusq; in istis Ioan. 6. *Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinē, non habebitis vitam in vobis.* At responderit. Præcipit hic Dominus substantiam sumptionis: quæ consistit in manducando corpore Christi, & bibendo sanguinē: Non modum, qui est in vna, vel vtraque. Ratio est. Quia toto eo capite nulla sit mentio vini, vel calicis: at plurima panis.

Deinde *Caro & Sanguis* vocæ sunt diuersa, at re ipsa sunt in Christo indiuisa: vt qui carnem: is sumat & sanguinem, viceque versa.

Ad hæc *manducare & bibere*, in spiritualibus promiscue sumuntur, & pro eodem, vt supra. Hinc 1. Corinth. *Lac po um vobis dedi.* Et cap. 9. *Quis pascit gregem, & de lacte eius non manducat.* Item Psalm. c. 68. *Dederunt in escam meam fel.* Matth. 27. *Dederunt ei vinum bibere cum f. lle mixtum.* En *edere & bibere* de re dicuntur eadem.

2. Per vocem *panis*. Ioann. 6. Dominus intelligit vel speciem panis solam: aut seipsum. Si prius; iam Hussita Caluinizant. Si postterius: ergo sub pane intelligi-